

Nová energetická koncepce: teplárny by měly vyrábět i elektřinu, uhlí a ropu by měl nahrazovat plyn

Obnova tepláren bude stát miliardy

Elektřina bude v příštích letech dál zdražovat. Češi totiž budou nejen stále dotovat solární elektrárny a další obnovitelné zdroje, ale připlatí si i na teplárny.

DAVID TRAMBA

PRAHA České teplárny jsou často zastaralé a potřebují miliardové investice na modernější technologie či změnu paliva. Neoficiálně se hovoří až o částce 70 miliard korun na celý sektor.

Na modernizaci se budou muset složit všichni. Část peněz by mohla dodat prostřednictvím svých fondů Evropská unie. Další část nákladů uhradí zákazníci ve vyšších cenách tepla i elektřiny.

Energetický regulační úřad chce totiž motivovat teplárny k modernizaci tím, že zvýší příplatky za elektřinu vyrobenou v kombinovaném režimu společně s teplem. „Nová pravidla chceme zavést již od ledna příštího roku,“ uvedla včera na odborné konferenci o budoucnosti české energetiky předsedkyně úřadu Alena Vításková.

Stát podporuje kombinovanou výrobu elektřiny a tepla již v současnosti. Zatímco malé lokální zdroje o výkonu do pěti megawattů získávají 500 až 590 korun za megawatthodinu vyrobené elektřiny, větší zdroje dostávají jen symbolických 45 korun. Od příštího roku má být příplatek odstupňován také podle účinnosti výroby energie.

Teplárny potřebují miliardové investice hned z několika důvodů. Od roku 2016 začnou postupně nabíhat přísnější limity pro emise prachu a dalších škodlivin do ovzduší. Teplárny též musí čelit tlaku dodavatelů uhlí, hlavně skupiny Czech Coal miliardáře Pavla Tykače, na razantní navýšení ceny paliva.

Znalci českého teplárenství též upozorňují na přezíravý vztah zahraničních vlastníků. Ti do modernizace zařízení a sítí příliš neinvestovali, většina zisku v podobě dividend odtekla do zahraničí. V lepším stavu tak jsou teplárny, jež zůstaly ve vlastnictví města. Tedy například v Plzni nebo Strakoněch.

Neuspokojivý stav českého teplárenství se stal jedním z hlavních

Kam směřuje česká energetika

Vybraná doporučení osmičlenné poradní komise, která pro ministerstvo průmyslu a obchodu připravila základní východiska pro novou státní energetickou koncepci. Celý návrh má komise zveřejnit v pátek.

JADERNÁ ENERGIE

■ Její podíl výrazně vzroste po spuštění třetího a čtvrtého bloku v Temelíně (nenastanou-li potíže, zahájí provoz mezi lety 2023 a 2025). Poradní komise též doporučuje včasnou náhradu jaderných bloků v Dukovanech.

OBNOVITELNÉ ZDROJE

■ Současný model dotací formou zvýhodněných výkupních cen a zelených bonusů se stává neudržitelným, dopady do cen elektřiny přestávají být pro zákazníky únosné. Podle poradní komise má smysl podporovat jen malé zdroje, například solární panely na střechách budov.

ROPA

■ Její známé zásoby ve světě klesají a cena roste. Česko by podle návrhu poradní komise mělo aspoň část spotřeby benzínu a nafty v dopravě postupně nahrazovat zemním plynem a elektromobilitou.

ZEMNÍ PLYN

■ Velké paroplynové elektrárny při současných cenách plynu nevycházejí dobře. Zemní plyn má tedy sloužit jako hlavní palivo pro menší teplárny a pro záložní energetické zdroje. Perspektivní může být i mikrokogenerace – doplnění plynových kotlů o malé turbíny na výrobu elektřiny.

UHLÍ

■ Staré uhelné elektrárny budou postupně dožít, neefektivní spalování ve starých teplárnách stane se zatížením speciálním poplatkem. Stát by měl naopak podpořit kombinovanou výrobu elektřiny a tepla, aby zachránil neefektivnější teplárenské soustavy (například v Plzni, Praze nebo Ústí nad Labem).

témat právě připravované státní energetické koncepce. Poradní komise, kterou v únoru sestavil ministr průmyslu a obchodu Martin Kuba, radí skoncovat s neúčinnou samostatnou výrobou elektřiny v uhelných teplárnách. Při ní se využije jen kolem 20 procent energie obsažené v palivu. Zbytek pouze zahřívá vzduch a řeky v okolí.

Uhelné elektrárny ve velkých městech přesto mají přežít. Nelze je prakticky ničím nahradit. Vynucený přechod na zemní plyn by si vyžádal miliardové investice a také zvýšení cen tepla o desítky procent. Pociťili by to hlavně obyvatelé měst, kde je dnes cena nejnižší. Tedy například v Plzni, Hradci Králové a Pardubicích.

Tyto velké teplárny se však budou muset vzdát samostatné výroby elektřiny a omezit na efektivnější kombinovanou výrobu elektřiny a tepla. Stát jim chce pomoci s naplněním přísnějších limitů pro emise škodlivin. Některé z nich již získaly příslib dotací z Operačního programu Životní prostředí. Měly by též získat přednostní přístup ke zby-

vajícímu uhlí uvnitř územních limitů těžby.

V nejbližších letech mají naopak skončit mnohé z uhelných tepláren menší a střední velikosti. Jedná se většinou o starší zdroje, do kterých se příliš nevyplácí investovat. V této velikostní kategorii se již vyplatí odstavení uhelného kotle a pořízení kogenerační jednotky na

zemní plyn. Převod menších uhelných tepláren na plyn zákazníci na svých účtech za vytápění bytu téměř nepoznají. „Moderní plynové motory se dostanou i na cenu kolem 500 korun za gigajoule, tedy na stejnou úroveň, jakou mají méně efektivní uhelné teplárny,“ řekl Michal Šváb z poradenské firmy ENA na středeční konferenci.

Přebytek plynu z USA může skončit i v Česku

DAVID TRAMBA

PRAHA Dostat do Česka levnější plyn, než kupujeme od tradičních ruských a norských dodavatelů. Tak zní jedno z doporučení poradní komise pro přípravu nové státní energetické koncepce.

Jednatel firmy ENA a expert na plynárenství Vladimír Štěpán doporučuje, aby stát učinil, co může, pro realizaci plynovodu sever-jih. Díky němu by Česko získalo přístup k plynovému terminálu v pol-

ském Svinoústí u Štětína. Polský terminál je nyní ve výstavbě, za dva roky k němu přijedou první tankery naplněné zkapalněným zemním plynem z Perského zálivu.

Hlavní rozdíl je v ceně. Zatímco zkapalněný plyn se prodává za ceny na energetických burzách, které se nyní pohybují kolem 24 eur za megawatthodinu, za ruský plyn vázaný na cenu ropy se platí 35 eur.

V nejbližších letech může plyn dále zlevnit. „Úřady ve Spojených státech vydaly již osm povolení

k výstavbě terminálů na vývoz zkapalněného plynu,“ uvedl včera na konferenci o budoucnosti české energetiky Michal Šváb z poradenské firmy ENA.

Spojené státy americké se tak zařadí mezi největší světové exportéry plynu. Díky masivnímu rozvoji těžby z břidlic i dovozu z Kanady totiž mají plyn nadbytek.

Jeho ceny výrazně klesly, což těžře motivuje k hledání cest, jak část plynu přeměrovat do Evropy a východní Asie. Podle Michala

Švába by určitě množství mohlo klesnout i do Česka. „Zkapalněný plyn bude díky novým plynovodům pro Českou republiku fyzicky i ekonomicky dostupný,“ uvedl.

Expertní firmy ENA naopak nevěří, že se v nejbližších letech rozvine těžba břidlicového plynu v Polsku. Výsledky prvních průzkumů vrtů jsou málo přesvědčivé. Tamní břidlice si totiž po naštepění tlakem vody s pískem a chemikáliemi rychle „sednou“ a uvolní jen malé množství zemního plynu.

Mezinárodní ropný koncern ExxonMobil před deseti dny oznámil, že vrtání v Polsku ukončí a přidělí licence k průzkumu a těžbě se pokusí prodat. „Naše dva vrty u Lublinu a v Podlesí nevedly k nalezení udržitelného a komerčně zajímavého toku plynu,“ uvedl k rozhodnutí mluvčí společnosti ExxonMobil Patrick McGinn.

Ani celkové odhady zásob plynu v polských břidlicích již nejsou tak atraktivní jako dříve. Ještě loni se hovořilo o pěti bilionech metrů

krychlových. Letos v březnu polská vláda zveřejnila studii, podle níž se využitelné zásoby pohybují jen mezi 346 a 768 miliardami kubíků, což by stačilo na pokrytí polské spotřeby po dobu 22 až 50 let.

Neúspěchy v Polsku mohou mít dopad i na průzkum ložisek plynu v českých břidlicích. Právě o to se snaží britské firmy Cuadrilla Resources u Velkého Meziříčí a Bas-Gas na Berounsku a Trutnovsku. Jejich plány však naráží na odpor místních obyvatel i úřadů.

ZPRÁVY DNE

DANĚ

Stát získává z DPH rok od roku více

PRAHA Stát zvýšil za posledních osm let roční výnos daně z přidané hodnoty (DPH) o více než 90 miliard korun. Loni na DPH stát vybral téměř 278 miliard korun, v roce 2004 to bylo 184 miliard korun. Letos ke konci května byl výnos DPH rovněž meziročně nižší, ale podle vyjádření náměstka ministra financí Ladislava Minčiče by měl být za celý rok výběr DPH vyšší než loni. Do poloviny června stát vybral na DPH téměř 105 miliard korun. V případě spotřebních daní se od roku 2004 výnos zvýšil přibližně o 50 miliard korun.

NOVÍ VLASTNÍCI

Plzeňská Škoda má tři nové akcionáře

PLZEŇ Plzeňská Škoda Transportation bude mít tři nové akcionáře. Stanou se jimi současní manažeři firmy – generální ředitel Josef Bernard, technicko-výrobní šéf Marek Krsek a generální ředitel dceřiné společnosti Pars nova Šumperk Tomáš Ignačák. Současnými vlastníky jsou Tomáš Krsek, Michal Korecký, Marek Čmejla, Jiří Diviš a Jaromír Šilhánek.

PRŮZKUM

Finanční znalosti Čechů klesají

PRAHA Finanční znalosti Čechů kle-

sají. Loni financím rozumělo 21 procent Čechů, letos to bylo pouze 14 procent. Pokles zaznamenala celá Evropa. Vyplývá to z mezinárodní studie finančních znalostí, kterou ING Pojišťovna vypracovala v deseti evropských zemích. Pro Čechy je největším finančním oříškem spoření a úvěry, s nimiž si poradí jen ve 40 procentech, respektive 43 procentech případů. U složitějších logických příkladů by propadlo 90 procent národa. Naopak nejlépe se orientují v otázce finanční budoucnosti, kterou si umí plánovat 56 procent Čechů.

KARTEL

Pokuta pro výrobci sanitární techniky

BRUSEL Evropská komise udělí kvůli zakázaným kartelo-

vým dohodám skupině výrobců zařízení pro topení, chlazení i další sanitární techniky pokutu 13,7 milionu eur. Firmy Flamco, Reflex a Pneumatex se domlouvaly na cenách po dobu téměř dvou let (2006 až 2008) zejména na trzích v Německu. „Většina evropských spotřebitelů užívá nějaký produkt prodávaný tímto kartelem, často jako součást jejich topení,“ podotkl eurokomisař pro hospodářskou soutěž Joaquín Almunia (na snímku).

MALOOBCHOD

Gigasport zavřel všech 12 prodejen

PRAHA Rakouská obchodní skupina Kastner & Öhler již zavřela všech 11 tuzemských prodejen se sportovními potřebami a módou Gigasport. Poslední obchody Gigasport ukončily provoz v úterý. Stejný osud postihl také jedinou slovenskou prodejnu Gigasport v Bratislavě.

MOBILY

V Česku je kolem 220 tisíc iPhoneů

PRAHA Mobilní telefon iPhone od Applu si za posledních pět let vytvořil v Česku silnou pozici. Celko-

vý počet používaných přístrojů se podle neoficiálních odhadů pohybuje okolo 220 tisíc telefonů a stabilně roste o desítky tisíc prodávaných přístrojů za rok. Nejjoblíbenější je iPhone 4 v černé barvě s pamětí 16 GB.

PRŮZKUM

Stát komplikuje zaměstnávání cizinců

PRAHA Více než polovina podniků tvrdí, že stát jim komplikuje zaměstnávání cizinců ze zemí mimo EU, což se v budoucnu může odrazit na výrobě. Vyplývá to z aktuálního šetření Svazu průmyslu a dopravy mezi členskými firmami. Rada firem kvůli omezením již podle svazu rezignovala na zaměstnávání cizinců.